

SCI-CONF.COM.UA

**DYNAMICS OF THE
DEVELOPMENT OF
WORLD SCIENCE**

**ABSTRACTS OF VI INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
FEBRUARY 19-21, 2020**

**VANCOUVER
2020**

DYNAMICS OF THE DEVELOPMENT OF WORLD SCIENCE

Abstracts of VI International Scientific and Practical Conference

Vancouver, Canada

19-21 February 2020

Vancouver, Canada

2020

UDC 001.1

BBK 87

The 6th International scientific and practical conference “Dynamics of the development of world science” (February 19-21, 2020) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2020. 1324 p.

ISBN 978-1-4879-3791-1

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Dynamics of the development of world science. Abstracts of the 6th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Vancouver, Canada. 2020. Pp. 21-27. URL: <http://sci-conf.com.ua>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Editorial board

Ambrish Chandra, FIEEE, University of Quebec,
Canada

Zhizhang (David) Chen, FIEEE, Dalhausie University,
Canada

Hossam Gaber, University of Ontario Institute of
Technology, Canada

Xiaolin Wang, University of Tasmania, Australia

Jessica Zhou, Nanyang Technological University,
Singapore

S Jamshid Mousavi, University of Waterloo, Canada

Harish Kumar R. N., Deakin University, Australia

Lin Ma, The University of Sheffield, UK

Ryuji Matsuhashi, The University of Tokyo, Japan

Chong Wen Tong, University of Malaya, Malaysia

Farhad Shahnia, Murdoch University, Australia

Ramesh Singh, University of Malaya, Malaysia

Torben Mikkelsen, Technical University of Denmark,
Denmark

Miguel Edgar Morales Udaeta, GEPEA/EPUSP, Brazil

Rami Elemam, IAEA, Austria

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: vancouver@sci-conf.com.ua

homepage: <http://sci-conf.com.ua/>

©2020 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2020 Perfect Publishing ®

©2020 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

1.	ABRAMOVA N. O., PASHKOVSKAYA N. V. PROBLEM-BASED LEARNING: THEORY TO PRACTICE IN THE STUDY OF ENDOCRINOLOGY.	19
2.	AZIMOVA BAHTIGUL JOVLIKIZI, PENG TING, ZHANG GUOLIN, WANG FEI. INFLUENCE OF LUTEOLIN ON BODY AND ORGANS WEIGHT OF THE POLYCYSTIC OVARY SYNDROME (PCOS) MICE.	26
3.	ANDRUSHCHAK M. A., SOKOLENKO M. A., BALANIUK I. V. SUBJECT: METHODS OF TEACHING DISCIPLINES IN ORGANIZATIONAL FORMS OF EDUCATION IN HIGHER SCHOOL.	30
4.	BALANCHIVADZE I. THE “PIAGET PHENOMENON” IN ELEMENTARY SCHOOL.	35
5.	BALANIUK I. V., ANDRUSHCHAK M. A. FORMATION OF MOTIVATION FOR STUDENTS IN HIGHER EDUCATION.	40
6.	BAIEVA O. BASIC SURFACE MARKERS OF FUNCTIONAL ACTIVITY T-LYMPHOCYTES IN HEALTH AND DISEASE.	45
7.	BELIKOV O., BELIKOVA N., VATAMANIUK N., BELIKOVA L. FEATURES OF MANAGEMENT OF PATIENTS WITH POSTOPERATIVE DEFECTS OF THE NOSE DEPENDING ON CLINICAL SITUATION.	50
8.	BLAGOI V. V., BAILOV I. A., VETCHINKIN A. S. REVIEWING CRISIS OF UKRAINIAN BANKING SYSTEM 2014-2017 YEARS.	54
9.	BELARUS T., KHARCHENKO O. FEATURES OF USE OF DIFFERENTS STAFF DEVELOPMENT METHODS.	57
10.	CHYMPOI K. A., OLINIK O.YU., TELEKI YA. M., PASHKOVSKA N. V., ABRAMOVA N. O., PASHKOVSKYY V. M. PECULITARIES OF EDUCATIONAL WORK AT HIGHER MEDICAL SCHOOL.	64
11.	CHERNOBAY L. V., SOKOL E. N., BULYNINA O. D., KADNAY A. S., SOKOL R. I. INFLUENCE OF VARIOUS TYPES OF INTERHEMISPHERIC ASYMMETRY OF THE BRAIN ON THE CARDIOVASCULAR SYSTEM STATE IN MEDICAL STUDENTS.	72
12.	DIACHUK N., BILIUК I., LEVCHENKO O. THEORETICAL BASIS OF LINGUISTIC PERSONALITY.	77
13.	GRODSKA E., VOROBYOVA K., MIKESHOVA G. FUNCTIONING OF METAPHORS IN SCIENTIFIC AND TECHNICAL DISCOURSE.	82
14.	GRYTSKOV E., ZUBAREV D. FACTORS OF THE FUNCTIONING OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY IN MODERN BUSINESS CONDITIONS.	86
15.	GRYNYUK S. PRINCIPLES OF EFFECTIVE PROFESSIONAL TEACHER DEVELOPMENT.	89

16.	GORGUD R. R. SYMBOLIC SPATIAL MARKERS OF BAKU (BASED ON KURBAN SAID'S "ALI AND NINO" AND ANAR'S "WHITE RAM, BLACK RAM").	94
17.	GULPARSHIN KARAJANOVA, BEKBERGENOVA M. ABOUT LIFE AND LYROPSYCHOLOGICAL NOVELS OF TOLEPBERGEN KAIPBERGENOV.	97
18.	HARAPKO T. V., MATESHUK-VATSEBA L. R. CHANGES IN THE STRUCTURAL ORGANIZATION OF COMPONENTS OF THE SPLEEN IN EXPERIMENTAL OBESITY.	99
19.	HAYEVSKA M. YU., BONDARCHUK V. V., DZHIOIEVA A. T., FOLOSHNIA T. P. EFFICIENCY OF IMPLEMENTATION THE ACTUAL THERAPY IN CASE OF ONYCHOMYCOSIS.	103
20.	HONCHARUK L. M., MIKULETS L. V., PIDUBNA A. A. FORMATION OF PRACTICAL TRAINING OF FUTURE DOCTORS.	108
21.	HOSPODARENKO H. M., LIUBYCH V. V. REALIZATION OF PRODUCTIVITY OF WINTER RYE DEPENDING ON FERTILIZERS.	114
22.	HUTSOL A. I., KOVKA N. S. FOREST FUND VINNYTSIA REGION IN STRUCTURE REGIONALE ECOLOGICAL NETWORK.	119
23.	ISAIEVA O. A., AVRUNIN O. G. SEGMENTATION OF ULTRAVIOLET-DERMATOSCOPIC IMAGES.	126
24.	ILCHENKO N., VOYNILOVYCH V. GLOBAL RETAIL DEVELOPMENT TRENDS IN UKRAIN.	131
25.	KAPLINA O. V., TUMANIANTS A. R., KRYTSKA I. O. ENSURING THE LEGALITY OF IMPLEMENTATION OF COVERT ACTIVITIES IN THE CRIMINAL PROCESS THROUGH THE PRISM OF PRECEDENT PRACTICE OF THE EUROPEAN COURT ON HUMAN RIGHTS.	138
26.	KULISHENKO T., LEBID O. INSTITUTIONALISATION AS A CATEGORY OF POLITICAL SCIENCE: DETERMINATION PROBLEM.	146
27.	KIPEN V. CIVIL SOCIETY AND RELATIONS WITH AUTHORITIES IN UKRAINIAN DONBASS.	156
28.	KOZAKEVYCH V. K., ZIUZINA L. S., KOZAKEVYCH O. B., MARTYNENKO N. V. THE CONDITION OF VEGETATIVE HOMEOSTASIS IN SCHOOL-AGE CHILDREN.	167
29.	KHUSKIVADZE A., KHUSKIVADZE D., GUNIAVA N. REVEALING, STUDYING AND ASSESSING THE TOURIST POTENTIAL OF ZESTAPHONI MUNICIPALITY – ON THE BASIS OF TRANSDISCIPLINARY RESEARCH.	172
30.	LEIBUK L. INVESTIGATION OF THE DEGREE OF JAW ATROPHY FOR OPTIMIZATION OF ORTHOPAEDIC TREATMENT OF PATIENTS WITH COMPLETE ADENTIA ON THE BACKGROUND OF DIABETES.	178

31.	MASLIENNIKOV A., DUNIEV O., YEHOV A., STAMANN M., DOBZHANSKYI O. COMPARATIVE ANALYSIS OF TRANSVERSE FLUX GENERATORS DESIGN.	183
32.	MALINOVSKII V. A. ASSESSMENT OF COLLAGENASE BLENDS USED FOR PANCREATIC ISLETS OF LANGERHANS ISOLATION FOR TRANSPLANTATION.	188
33.	MEHTIYEV RAFAIL KERIM OGHLU, JAFAROVA SAIDA ALLAHVERDI KIZI, MEXTIYEV ALEKBER KERIM OGHLU. LATERAL SHEAR OF A PIECE-HOMOGENEOUS ELASTIC ENVIRONMENT IN THE CASE WHEN THE BINDER AND THE INCLUSIONS ARE LOWERED THROUGH DIRECT RACING CRACKS.	199
34.	MEHTIYEV RAFAIL KERIM OGHLU, JAFAROVA SAIDA ALLAHVERDI KIZI. INTERACTION OF A TWO-PERIODIC SYSTEM OF FOREIGN ELASTIC INCLUSIONS AND DIRECT LINEAR CRACKS IN LONGITUDINAL STRENGTH OF THE ENVIRONMENT.	205
35.	MELNYK B., MELNYK Z., VASKIV V. GEOGRAPHIC INFORMATION SYSTEM OF AIR QUALITY MONITORING.	216
36.	MIKADZE S., MIKADZE S., MACHUSKY E., GONCHAROV O. A. QUANTUM MELODY AND PAINTING OF DANCING ELECTRON.	221
37.	NEMCHENKO A. S., NAZARKINA V. N., KURYLENKO YU. YE., PODGAINA M. V., PODKOLZINA M. V. ANALYSIS OF THE APPROACHES OF THE COUNTRIES OF THE WORLD TO FIGHT NICOTINE (TOBACCO) ADDICTION.	227
38.	ORJONIKIDZE N. PEDAGOGICAL CAREER, PROBLEMS AND CHALLENGES.	231
39.	PARKHUTS B. I. THE EFFECT OF DIFFERENT LEVEL OF FERTILIZATION ON YIELD AND QUALITY OF CULTIVATION ON BLACK PODZOLIZED SOIL.	235
40.	PUZANOV V. M. UNOFFICIAL MOVIE TRAILER: SOVIET AND UKRAINIAN CONTEXT.	240
41.	PIDDUBNA A. A., PASHKOVSKA N. V., PASHKOVSKYY V. M. MODERN DEONTOLOGICAL ASPECTS.	244
42.	PIDDUBNA A. A., HONCHARUK L. M., MAKOVIIICHUK K. Y. ABOUT THE RELATIONSHIP OF THE DOCTOR AND THE PATIENT.	248
43.	PRYLIPKO T., KOVAL T. PROFESSIONAL DIRECTION OF TEACHING NATURAL SCIENCES IN HIGHER EDUCATION IN AGRICULTURAL ESTABLISHMENT.	252
44.	POLYASHENKO S., IESIPOV O., MANOYLO V., KALININ E. DISSIPATION OF THE ROOT VEGETABLES OF THE SUGAR BEET DEPENDING ON SPEED OF A TRANSPORTER BELT.	256

45.	RIZHNYAK O. L., KRASNOSCHOK V. V., DIEDOVA O. I. PROFESSIONAL TERMINOLOGY IN THE COMPARATIVE-GENETIC ASPECT.	266
46.	SHARAPOVA E. N. ELECTRON MICROSCOPIC CHANGES IN THE HEMATOTESTICULAR BARRIER OF THE TESTES RATS AFTER IRRADIATION WITH THEIR ELECTROMAGNETIC FIELD.	274
47.	SHEVCHUK R. YA. THE MAIN DIFFICULTIES IN THE WORK OF AN ENGLISH TEACHER NOWADAYS IN UKRAINE.	277
48.	SEIT-ASAN FERIDE ERNESTOVNA, UMIRBOYEVA SHAXRIBONU FOZILJON QIZI, HAKIMOV H. I. DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES.	281
49.	SOTNIKOV O., IASECHKO M., BAZILO S., LUTSYSHYN A., IKAIEV D. CONCEPTION OF CREATION OF FACILITIES OF DEFENCE OF RADIO ELECTRONIC FACILITIES ARE FROM INFLUENCE OF POWERFUL ELECTROMAGNETIC RADIATION.	285
50.	TRETYAKOV O., HARMASH B., BILETSKA YE. INDUSTRIAL RISK IS THE MAIN INDICATOR OF THE ASSESSMENT OF WORKING CONDITIONS.	292
51.	VELYCHKO V. ECONOMIC AND MATHEMATICAL MODELING OF THE INFLUENCE OF A GENERALIZING FACTOR OF THE LEVEL OF STAKEHOLDER RELATIONS OF CONSTRUCTION ENTERPRISES ON AN INTEGRAL INDICATOR OF THEIR INVESTMENT ATTRACTIVENESS.	303
52.	АБДУМАЖИДОВ А. А., НАБИЕВА И. А., МИРАТАЕВ А. А. РАЗРАБОТКА ТЕХНОЛОГИИ ОБРАБОТКИ ОТХОДОВ, ВХОДЯЩИХ В СОСТАВ БУМАЖНОГО СЫРЬЯ.	307
53.	АЗАРОВ С. І., ШЕВЧЕНКО Р. І., ЩЕРБАК С. С. ОБГРУНТУВАННЯ ПОЧАТКОВИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ МОНІТОРИНГУ ЕКОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ НЕГАТИВНИХ ЧИННИКІВ ЛІСОВОЇ ПОЖЕЖІ В СКЛАДНИХ РАДІАЦІЙНИХ УМОВАХ ПОЖЕЖНОГО НАВАНТАЖЕННЯ.	313
54.	АДАМ'ЯН А. І. МИСТЕЦТВО АКОМПАНеМЕНТУ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА В РОБОТІ З ВОКАЛЬНИМ АНСАМБЛЕМ ТА ВОКАЛІСТАМИ-СОЛІСТАМИ.	316
55.	АПАЛЬКОВ В. В. МІМІЧНА ЕКСПРЕСІЯ ЯК СИМВОЛІЧНИЙ ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ.	319
56.	АЛМУГХИД АМДЖАД МОХАММАД МАХМУД. ОСОБЕННОСТИ ТРАДИЦИЙ ГОСТЕПРИИМСТВА В АРАБСКОМ МИРЕ.	324
57.	АНТОНЕНКО І. В. ФАКТОРИ ЗОВНІШНЬОГО ВПЛИВУ НА СТИЛІСТИЧНЕ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖИТЛА БЛЯ ВОДИ І НА ВОДІ.	327

58.	АНДРІЄНКО М. М., КОНОВАЛЬЧУК М. М. АНАЛІЗ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ.	337
59.	БАБІЙ І. М. КОМПОЗИТНА ЛЕКСИКА В НЕОЛОГІЧНОМУ СЛОВНИКУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.	347
60.	БАЗАЛІЙ В. В., БОЙЧУК І. В., КОЗЛОВА О. П. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВРОЖАЙНОСТІ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА РІЗНИХ УМОВ ВИРОЩУВАННЯ.	355
61.	БАЗИК В. П., ГОРАЧ О. О., ЧУРСІНА Л. А. ЗАСТОСУВАННЯ ВОЛОКОН ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО ДЛЯ АРМУВАННЯ КОМПОЗИЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ.	363
62.	БАЛАСАНЯН Г. А., КРАПИВА Н. В. МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ РЕЖИМУ ПЕРЕРИВЧАСТОГО ОПАЛЕННЯ БУДІВЛІ.	366
63.	БАЛАБАК А. В., ВАСИЛЕНКО О. В. ВЛИЯНИЕ ФАКТОРОВ СРЕДЫ НА РАЗВИТИЕ РОБИНИИ ПСЕВДОАКАЦИИ В ГОРОДСКИХ УСЛОВИЯХ.	373
64.	БОЛДОВА А. А., БОЛДОВА Ю. А. ЕЛЕКТРОННІ ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ.	377
65.	БОЙКО Г. А., ТІХОСОВА А. О., МАНДРА О. М. УНІКАЛЬНІ СПОЖИВНІ ВЛАСТИВОСТІ ТЕХНІЧНИХ КОНОПЕЛЬ.	382
66.	БОЙКО О. П. ДІАЛОГ З ГРОМАДОЮ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРИЙНЯТТЯ ЕФЕКТИВНОГО РІШЕННЯ ПРИ СТВОРЕННІ ПЕРСПЕКТИВНИХ ПЛАНІВ ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.	386
67.	БОНДАРЧУК В. В., ЛАДАРИЯ Е. Г., КРАВЧЕНКО Н. М. МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ МОДЕЛИРОВАНИЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ПОДДЕРЖКИ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ ДЛЯ ФОРМИРОВАНИЯ РЕЖИМОВ ГИПЕРБАРИЧЕСКОЙ КСИГЕНАЦИИ.	391
68.	БЕЗКОРОВАЙНА Г. О., КЛІЩ І. М., ХАРА М. Р. СТАТЕВІ ВІДМІННОСТІ СТРУКТУРНОГО ПОШКОДЖЕННЯ МІОКАРДА ПРИ АДРЕНАЛІН-ІНДУКОВАНОМУ НЕКРОЗІ НА ТЛІ СВІТЛОВОГО ДЕСИНХРОНОЗУ.	400
69.	БЕДЗАЙ А. О. ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ КУРІННЯ НА ПОКАЗНИКИ ПЕРЕКИСНОГО ОКИСНЕННЯ ЛІПІДІВ ПРИ ІШЕМІЧНІЙ ХВОРОБИ СЕРЦЯ У ЖІНОК.	405
70.	БЛІХАРСЬКИЙ Р. І. ЗМАЛЮВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ХРИСТИЯНСЬКОЇ СОЦІОЛОГІЇ НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «ВЕСТНИК РУССКОГО ХРИСТИАНСКОГО ДВИЖЕНИЯ» ТА ГАЗЕТИ «НОВА ЗОРЯ».	410
71.	ВЕРГЕЛІС В. І. МОРФО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛИСТКІВ ІНТРОДУКОВАНИХ ВИДІВ РОДУ JUGLANS.	416

72.	ВИДАВСКАЯ А. Г., СТРЕЧЕНЬ С. Б., ТРЕГУБ Т. В., РЖЕВСКАЯ Ю. И. ФАРМАКОКИНЕТИКА ОКСИЭТИЛИДЕНДИФОСФОНАТА ГЕРМАНИЯ С НИКОТИНОВОЙ КИСЛОТОЙ (МИГУ-4), НИКОТИНАМИДОМ (МИГУ-5) И МАГНИЕМ (МИГУ-6) В ЭКСКРЕТОРНЫХ ОРГАНАХ.	426
73.	ВИХРУЩ В. О. ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНЕ ЗНАННЯ ЯК РЕФЛЕКСИВНИЙ ПРОСТІР ПРОБЛЕМ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.	432
74.	ВОРОБЕЦЬ Х. О., ФЕДЧЕНКО В. М. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПОРЯДКУ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ – ОСОБИСТЕ ЗОБОВ’ЯЗАННЯ.	438
75.	ВОЛНЯНСЬКА О. В., МИРОНЯК М. О., ЛАБЯК О. В., НІКОЛЕНКО М. В. ПОТЕНЦІОМЕТРИЧНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ЕТОНІЮ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕМБРАННИХ СЕНСОРІВ.	448
76.	ВОЛОЩУК Я. Ю. INVESTIGATING CROSS-CURRICULAR TEACHING OF MARITIME ENGLISH.	453
77.	ВОЛЬЧЕНКО Д. А., СКРЫПНЫК В. С., ЖУРАВЛЕВ Д. Ю., ЧУФУС В. М. ИНТЕНСИФИКАЦИЯ СНИЖЕНИЯ СМАЧИВАЕМОСТИ ПАР ТРЕНИЯ ДИСКОВО-КОЛОДОЧНЫХ ТОРМОЗОВ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ.	457
78.	ВУСАТИЙ М. В., ПОТАПСЬКИЙ П. В., ГАРАСИМЧУК І. Д. ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕКТРИЧНИХ МЕРЕЖ В ЗАДАЧІ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ.	466
79.	ГОНЧАРУК Л. М., ПІДДУБНА А. А., ГРЕСЬКО С. О. МОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ШЛУНКА ТА ДВНАДЦЯТИПАЛОЇ КИШКИ ПРИ ГАСТРОДУОДЕНОПАТІЯХ, ІНДУКОВАНИХ НЕСТЕРОЇДНИМИ ПРОТИЗАПАЛЬНИМИ ПРЕПАРАТАМИ, У ХВОРИХ НА ОСТЕОАРТРОЗ З УРАХУВАННЯМ ПАТОГЕННИХ ШТАМІВ HELICOBACTER PYLORI.	473
80.	ГОРАШ О. С., КЛИМИШЕНА Р. І., ХОМІНА В. Я., ВІЛЬЧИНСЬКА Л. А. ЕКСТРАКТИВНІСТЬ ЯЧМЕНЮ ЗАЛЕЖНО ВІД ВПЛИВУ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ.	482
81.	ГУРА Т. В., ПІДГОРНИЙ К. Ю. НАВЧАЛЬНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЦІННІСНОГО СПРИЙНЯТТЯ ПРОФЕСІЇ СТУДЕНТАМИ-ЛІДЕРАМИ В ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ.	487
82.	ГУРЕНКО Ю. І. ОСОБЛИВОСТІ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ.	497
83.	ГУТОРОВ А. О. ЦІНОУТВОРЕННЯ В СИСТЕМІ ВИРОБНИЧОЇ КОНТРАКТАЦІЇ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ.	501
84.	ГРИЩУК М. О. РЕЗУЛЬТАТИ НАКОПИЧЕННЯ БАЗИ АМПЛІТУДО-ЧАСТОТНИХ ХАРАКТЕРИСТИК СИЛОВИХ ТРАНСФОРМАТОРІВ.	507

85.	ГРИГОР'ЄВА Н. В., ФЕДЧЕНКО В. М. ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ПРОДОВЖЕННЯ СТРОКІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ: ОКРЕМІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ.	512
86.	ДИМОВ О. М. УДОСКОНАЛЕННЯ КООРДИНАЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ МІЖ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИМИ СТРУКТУРАМИ В ЗРОШУВАНОМУ ЗЕМЛЕРОБСТВІ.	517
87.	ДИТЕ Л. А., ДНЕПРОВСКАЯ Н. Г. ИНТОНАЦИОННОЕ ПОСТИЖЕНИЕ МУЗЫКИ КАК ОСНОВА ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ МЫШЛЕНИЯ УЧИТЕЛЯ МУЗЫКАЛЬНОГО ИСКУССТВА.	527
88.	ДИЧКО О. А. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПЛИВУ КОМПЛЕКСУ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ НА ДИНАМІКУ ЗМІН ДОДАТКОВИХ ПАРАМЕТРІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ КАРДІОРЕСПІРАТОРНОЇ І СУДИННОЇ СИСТЕМ У ДІТЕЙ ЗІ СКОЛІОЗОМ.	538
89.	ДЕМБИЦЬКА Т. П., ФЕДЧЕНКО В. М. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ.	545
90.	ДЕСЯТНЮК Л. Б., САЛЬНИК Я. І. ЕКСТРАКОРПОРАЛЬНЕ ЗАПЛІДНЕННЯ (ЕКЗ).	549
91.	ЄРМОЛЕНКО Т. І., ШАПОВАЛ О. М., ЧОРНА Н. С. ВИВЧЕННЯ ФАРМАКОЛОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ГУСТОГО ЕКСТРАКТУ З КОРНЕПЛОДІВ МОРКВИ – НОВОГО ПОТЕНЦІЙНОГО ПРЕПАРАТУ З РЕПАРАТИВНОЮ ДІЄЮ.	554
92.	ЖУШМА Т. В. ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРИ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ ЯК ОСНОВА ПРОГРЕСИВНОЇ ОСВІТИ.	563
93.	ЗЕЛІНСЬКА С. О. РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ МОДЕЛІ ІНФОРМАЦІЙНО-НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВНЯ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.	566
94.	ЗІНЧЕНКО Л. В. ОСНОВНІ ВИДИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА.	571
95.	ЗОЗУЛЯ І. Є., ПОЗДРАНЬ Ю.В., ФРАНЧУК Н. Л. РОЛЬ ГРАМАТИКИ В ПРАКТИЧНОМУ ОВОЛОДІННІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ЯК ІНОЗЕМНОЮ.	576
96.	ИНТЫМАКОВА Л. Г., ДУДНИКОВА Е. Е., СТАРОДУБЦЕВА З. Г. СОЦИАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ ЧЕЛОВЕКА В ЕДИНСТВЕ СОЦИАЛИЗАЦИИ И ИНДИВИДУАЛИЗАЦИИ.	586
97.	ІВАНОВА Л. І., МЕЛЬНИК А. А. ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПОЕТИЧНИМИ ТВОРАМИ.	589
98.	ІЗМАЙЛОВА Н. В., ЛАМІНСЬКА А. Ю. ОПТИМІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.	596

УДК 378.477

РОЛЬ ГРАМАТИКИ В ПРАКТИЧНОМУ ОВОЛОДІННІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ЯК ІНОЗЕМНОЮ

Зозуля Ірина Євгеніївна

к.пед.н., доцент

Поздрань Юлія В'ячеславівна

к.філол.н., старший викладач

Вінницький національний технічний університет

м. Вінниця, Україна

Франчук Наталія Леонідівна

к.пед.н, старший викладач

Вінницький державний педагогічний університет імені М. М. Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

Анотація: У статті доведено, що вивчення граматики має практичне значення та відіграє важливу роль у підготовці іноземних студентів до подальшого навчання в українських університетах. Сформульовано основні принципи методики викладання граматики української мови як іноземної. Проаналізовано роль граматики у формуванні комунікативних навичок іноземних студентів. Охарактеризовано систему вправ для формування граматичної компетенції.

Ключові слова: українська мова як іноземна, іноземні студенти, граMATика, граматична навичка, види граматичних вправ.

Вступ. Головне завдання під час вивчення граматики української мови полягає в тому, щоб навчити іноземних студентів практично користуватися нею в різних комунікативних ситуаціях, тобто оволодіти граматичними навичками: способами змінювати форми слів і поєднувати слова в реченнях.

Основні питання сучасної методики навчання граматики – це відбір граматичних явищ з урахуванням мети навчання та послідовності їхнього

засвоєння; способи презентації граматичних явищ залежно від виду мовленнєвої діяльності, у якій вони використовуються; акцентування уваги на найважливіших та найсуттєвіших правилах, які необхідно засвоїти іноземним студентам під час вивчення граматики.

Практичне значення цієї статті полягає у тому, що її можна буде використати на практичних заняттях з граматики української мови як іноземної.

Успішність іншомовного спілкування безпосередньо визначається рівнем сформованості іншомовної граматичної компетенції, оскільки саме граматика допомагає зрозуміти логіку мислення та оформлення думки іноземною мовою. Граматика має велике значення під час вивчення та формування практичних навичок іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Роль граматики у практичному оволодінні будь-якою іноземною мовою є неоціненною. Питання про необхідність диференційованого підходу до вивчення граматичних явищ залежно від видів мовленнєвої діяльності, у яких вони використовуватимуться, розглядають не лише відомі мовознавці та педагоги, а також їм приділяють увагу в психологічних дослідженнях міжнародного рівня; складають та видають практичні курси граматики для різних рівнів володіння мовою.

У процесі дослідження ми намагалися виокремити основні етапи, чітко виконання яких сприятиме пришвидшенню процесу вивчення іноземними студентами граматики української мови.

Викладачі української мови як іноземної мають усі свої заняття вибудовувати за продуманим алгоритмом:

1. В іноземних студентів необхідно сформувати стійкі навички впізнавання граматичного явища, потрібно виробити в них здатність до спонтанного мимовільного сприйняття цього явища в тексті. З цією метою необхідно читати багато невеликих зв'язних уривків тексту, наповнених структурами, що вивчаються на заняттях, з метою вироблення певного фразового стереотипу. Читання в процесі виконання таких вправ має відбуватися обов'язково вголос. Таким чином студенти оволодіють необхідним умінням за початком речення

здогадуватися про його кінець. Звичайно, всі вправи для формування навичок сприймання та розпізнавання граматичних явищ мають бути спрямовані, перш за все, на вироблення автоматизмів, які дадуть змогу вичленити, впізнати ознаки цього явища, а по-друге, сформулювати певні стереотипи, які уможливають передбачення граматичних явищ під час читання. Отже, граматичні навички – автоматизовані операції утворення граматичних форм і структур відповідно до правил конкретної мови і використання граматичних форм у цій мові.

1. Під час занять в іноземних студентів потрібно формувати активний граматичний мінімум – набір граматичних засобів, обов'язкових для засвоєння й забезпечення певного рівня володіння продуктивними видами мовленнєвої діяльності (говорінням і письмом) (Азімов, Щукін 2009).

2. Деякі мовознавці розрізняють дві граматики: одна для навчання вміння говорити, інша – для читання. Особливістю пасивної граматики – граматики для читання – є те, що за її допомогою мають вивчатися формальні ознаки граматичних явищ, які студенти повинні визначити, розпізнати, а потім співставити вказану форму з відповідним значенням. Пасивна граматика вивчає функції, значення елементів іноземної мови, беручи до уваги їхню форму та основний зміст. Активна ж граматика необхідна для того, щоб навчитися вживати ці форми в мові.

Отже, з поданого вище алгоритму легко зрозуміти, що для здійснення комунікації українською мовою іноземним студентам необхідні як практичні, так і теоретичні знання.

Під час навчання іноземної мови як засобу спілкування граматика української мови має прикладний характер. Вона необхідна студентам для того, щоб правильно будувати іншомовні висловлювання, розуміти нову мову, вміти свідомо контролювати побудову власних висловлювань та вибирати необхідні (або найбільш доречні) граматичні форми та конструкції [1].

Граматична система мови може бути засвоєна без заучування правил, однак знання певних правил прискорює практичне оволодіння іноземною мовою.

Тому повністю без теоретичних знань не обійтися. Теоретичні знання – це знання граматичних понять, знання граматичної системи мови, яку вивчають. Теоретичні знання не є метою навчання, але знання граматичних понять і категорій полегшує формулювання правил та їх розуміння, що сприяє формуванню міцних граматичних навичок.

Практичні знання – це знання правила, керуючись якими студенти й оперують граматичним матеріалом. До практичних знань висувають такі вимоги [2]:

- граматичні правила мають бути подані у вигляді спеціально підібраних прикладів (мовних зразків), схем і таблиць, на основі яких студент сам може сформулювати правило;
- правильне дозування граматичного матеріалу дає змогу будувати вправи за принципом обмеження труднощів;
- необхідна систематизація практичних знань, що допомагає іноземним студентам у потрібний момент відшукати потрібне правило у пам'яті.

Ми поступово підійшли до відповіді на основне запитання нашого дослідження – яка ж роль граматики у практичному оволодінні українською мовою як іноземною?

ГраMATика відіграє провідну роль у процесі навчання іноземних студентів українській мові, особливо на початковому етапі, коли вони вивчають основні граматичні явища української мови. На цьому етапі відбувається комплексне навчання граматики та лексики. Іноземні студенти завчають багато словосполучень та цілих речень і потім у процесі мовленнєвої діяльності відтворюють їх у готовому вигляді. Однак про сформованість граматичних навичок можна говорити тільки тоді, коли в іншомовному спілкуванні студент самостійно утворює ту чи іншу конструкцію за граматичними правилами для вирішення певної комунікативної задачі.

У граматичний мінімум початкового етапу навчання входять прийменниково-відмінкова система української мови, система форм дієслова і структури речень. Розрізняють продуктивні граматичні моделі та непродуктивні (винятки). При відносній мінімізації, під якою розуміють відбір мовного

матеріалу для певного етапу, важливо, щоб студенти навчалися оволодівати саме продуктивними граматичними моделями. Непродуктивні моделі засвоюються як лексичні одиниці.

Вагоме значення має розподіл відібраного граматичного матеріалу та його дозування. Загальні принципи відбору граматичних явищ такі [3, с. 161]:

- методична доцільність;
- адекватне відображення системи мови;
- комунікативна необхідність і достатність;
- тематико-ситуативна залежність відповідних форм і конструкцій.

Для початкового етапу навчання основним критерієм відбору граматичних явищ є достатність сформованих граматичних навичок для забезпечення комунікації в певних ситуаціях спілкування та їхнього перенесення для використання в однотипних ситуаціях.

Під час побудови висловлювання мовець завжди рухається від свого задуму (повідомлення, питання, поради), а вже потім оформлює його в ширше висловлювання. Тому як основну одиницю навчання в граматиці використовують речення. У процесі говоріння іноземні студенти вибирають структурну модель речення, поєднують слова в реченні відповідно до правил української граматики. Ці «операції» мають здійснюватися автоматично, коли довільна увага мовця направлена на зміст висловлювання. В основі розуміння усної та письмової мови також лежить вміння отримувати інформацію за допомогою правил граматики.

Комплексно-концентрична організація навчального матеріалу полягає в тому, що всі частини мови й синтаксичні одиниці дають в комплексі, а навчальний матеріал при цьому поступово розширюють.

Багато викладачів іноземної мови, у тому числі української та російської як іноземної, використовують індуктивний метод під час пояснення граматичного матеріалу.

Індуктивний метод: приклад подають після правила. Це означає, що об'єктом запам'ятовування стає правило. Однак не завжди знання правила призводить до

його вільного використання в мові: через збільшення кількості когнітивних операцій в реальній мовленнєвій комунікації знижується спонтанність мовлення [4, с. 54].

Дедуктивний метод передбачає рух від прикладу (мовного зразка) до правила, яке подають у вигляді коментаря, при цьому об'єктом запам'ятовування є приклад, і, що надзвичайно важливо, число когнітивних операцій, які виконуються, є мінімальними.

Можливий третій шлях – виконання вправ, що дають змогу студентам зробити власний висновок і сформулювати правило в тій формі, яка зручна для них. При цьому завдяки граничній концентрації уваги в студентів активізуються розумові процеси, розвивається логічна пам'ять та аналітичні здібності, підвищується якість запам'ятовування. Важливо вивчати граматичну форму не ізольовано, а відповідно до тієї функцією, яку вона виконує.

Ми дійшли висновку, що під час навчання граматики необхідно враховувати дію інтерференції. По-перше, для того, щоб визначити оптимальний спосіб пояснення граматичних явищ, по-друге, для розробки вправ, які забезпечували б безпомилковість виконання навчальних дій. Будь-яка людина, що вивчає іноземну мову, так чи інакше орієнтується на ті форми вираження певного значення, які є в його рідній мові. Негативний результат інтерференції можливий і в тих випадках, коли в рідній мові відсутні будь-які граматичні категорії, наявні в іноземній мові (наприклад, вид українського дієслова – недоконаний та доконаний).

Засвоєння граматичної системи мови, що вивчається, полегшується, якщо граматичні явища частково збігаються в рідній мові іноземного студента та в тій, яку він зараз вивчає. Лінгвістичні знання про морфологію й синтаксис рідної мови також впливають на ефективність оволодіння граматичними навичками нової іноземної мови.

Кращому запам'ятовуванню граматичних форм сприяють такі чинники:

- новизна;
- глибинне логічне систематизування;

- семантична зв'язаність;
- емоційна насиченість текстового матеріалу, у якому містяться нові граматичні явища;
- зв'язок досліджуваного матеріалу з попереднім.

Найважливіша умова формування граматичної навички – достатня кількість лексичних одиниць, на які поширюється граматичне правило. Для того, щоб домогтися автоматизації навички, потрібне багаторазове повторення однієї і тієї ж дії на різноманітному лексичному матеріалі.

Стадії формування граматичних навичок:

- сприйняття типової структури (спостереження, аналіз);
- імітація;
- підстановка;
- трансформація;
- репродукція;
- комбінування.

Завдяки тренувальним граматичним вправам створюються передумови для формування граматичних навичок. До вправ висувають такі вимоги [5, с. 13]:

- по можливості завдання до вправ повинні мати комунікативний характер (*Уточніть ...; Погодьтеся / Чи не погодитися з ...*);
- вправи мають бути співвіднесені з комунікативною ситуацією: для формування навички вживання граматичної конструкції необхідно відбирати ті ситуації, у яких ця конструкція реально функціонує в мові. Наприклад, відреагуйте на прохання, пояснивши, чому ви не можете його виконати: – *Дайте мені, будь ласка, зошит Адріана. – А у мене немає його зошита*);
- вправи мають забезпечувати відносну безпомилковість і швидкість їхнього виконання. Наприклад, перепитайте співрозмовника, висловлюючи своє здивування: – *Джоана не склала іспит. – Не склала? А чому?*).

Традиційно граматичні вправи поділяються на підготовчі та мовленнєві.

Підготовчими називаються вправи, які формують навички вживання тієї чи іншої граматичної форми в мові. Такі вправи мають комунікативну мету, але

визначену форму висловлювання. Підготовчі вправи поділяються на імітаційні, підстановчі, трансформаційні, комбінаторні.

Суть імітаційних вправ полягає у відтворенні висловлювання за зразком без будь-яких змін. Наприклад, погодьтеся з цим твердженням: – *Мені здається, це хороша ідея.* – *Так, ідея хороша.*

Підстановчі вправи спрямовані на використання необхідної граматичної форми в різних контекстах. Наприклад: – *Скажіть, куди йдуть Хуліан, Джонатан, Мішель та Хав'єр? Хуліан йде _____ (театр). Джонатан йде _____ (бібліотека). Мішель та Хав'єр йдуть _____ (стадіон).*

Трансформаційні вправи відрізняються тим, що іноземні студенти мають використовувати задану форму замість пропонованої. Наприклад, спростуйте ці твердження, використовуючи конструкцію з дієсловом «могти»: *Людина ніколи не помиляється? Ні, людина може помилятися.*

Комбінаторні вправи спрямовані на побудову висловлювання на основі поєднання поданих елементів речення. Наприклад, у правій колонці знайдіть причину, що є адекватною інформації в першому реченні; закінчіть речення: *Я не можу піти в ресторан, тому що ... / мало грошей; було занадто пізно ...? Я не можу піти в ресторан, тому що у мене мало грошей.*

Мовними (умовно-комунікативними) називаються вправи, які дають змогу використовувати досліджувані граматичні конструкції в ситуаціях, максимально наближених до реальної комунікації. Ці вправи ставлять перед собою комунікативну мету, співвідносну з метою реального висловлювання. Наприклад: *Ваші друзі збираються в подорож у ту країну, де Ви зараз проживаєте. Що ви можете їм порадити?* Форма висловлювання не визначена, тому під час виконання комунікативних вправ увага мовця спрямована не на мовну форму, а на зміст висловлювання. Серед умовно-комунікативних вправ виділяють вправи «питання – відповідь», репродуктивні, ситуативні, дискусійні, дескриптивні (описові з опорою на наочність), ініціативні (рольові ігри, інтерв'ю), ігрові, перекладні.

Репродуктивні вправи спрямовані на самостійне продукування висловлювання з використанням досліджуваної граматичної форми. Наприклад: *скажіть, на якому поверсі ви живете? Де живуть ваші батьки?*

Ситуативні вправи відрізняються тим, що висловлювання іноземних студентів стимулюються пропонованою ситуацією. Для правильного відбору ситуацій необхідно визначити їхні компоненти: обставини, умови, соціальні ролі учасників, їхні характери тощо. Наприклад: *домовтеся, який подарунок ви купите для свого друга. При цьому в кожного учасника полілогу є певні обмеження (У вас мало грошей. Ви не знаєте, які диски вже є у вашого друга. Вам не подобаються запропоновані варіанти подарунка тощо).*

Ігрові вправи, призначені для створення атмосфери природного спілкування на уроці, є засобом для досягнення екстралінгвістичної мети (перемогти). Результати мають бути оцінені за реальними критеріями, а не за мовними.

У разі, якщо навчальне завдання полягає у формуванні, розвитку й вдосконаленні граматичних навичок, то кількість продуктивних вправ може бути незначною порівняно з репродуктивними вправами, оскільки потрібне цілеспрямоване вживання матеріалу, який використовують у реальному мовленні.

Підсумуємо: під час навчання іноземців української мови формування україномовної граматичної компетенції передбачає набуття умінь правильно розуміти українськомовні висловлювання, правильно формулювати власну думку та вміти, відповідно до комунікативної мети, свідомо обирати найбільш влучні й доречні граматичні форми та конструкції.

Висновки. Отже, раціональна та цілеспрямована робота з формування стійких навичок сприймання (впізнавання) й розуміння граматичних явищ є необхідною передумовою для навчання іноземних студентів таких важливих видів діяльності, як читання, аудіювання, говоріння та письмо. Граматична компетенція є невід'ємною складовою мовної компетенції особистості. Тому її формування визначаємо кінцевою метою успішного вивчення будь-якої мови. Під граматичною компетенцією з української мови як іноземної розуміємо

уміння повноцінно використовувати граматичні ресурси української мови – вдало обирати граматичні структури, необхідні для висловлення думки, та правильно оформлювати висловлювання (за допомогою граматичних закінчень, допоміжних слів, розташування слів у реченні тощо).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Соколова С. В. Методика формування граматичної компетенції з української мови як іноземної: навчально-методичний посібник. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – 122 с.
3. Соколова С. Формування граматичної компетенції з української мови як іноземної: теоретичні основи й апперцепція студентами / С. Соколова // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2013. – Вип. 8. – С. 159-167.
4. Н. Л. Федотова. Методика преподавания русского языка как иностранного (практический курс). – 2013. – Москва, Центр «Златоуст». – 220 с.
5. Складенко Н.К. Типологія вправ в інтенсивному навчанні іноземних мов / Н.К. Складенко // Гуманістичні аспекти лінгвістичних досліджень і методики викладання іноземних мов: Збірник наукових праць. – 1992. – С. 9 – 14.